

Vergaderjaar 2023–2024

20 043

Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

CB/ Nr. 144

VERSLAG VAN DE ZITTING 2024 (TWEEDE DEEL)

Vastgesteld 22 mei 2024

1. Inleiding

Van 15 tot en met 19 april 2024 namen de Eerste Kamerleden **Veldhoen** en **Kluit** (beiden GroenLinks/PvdA) deel aan de tweede deelsessie van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE) in Straatburg.¹ Dit was de eerste plenaire vergadering voor de nieuwe delegatie na de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023.² Tijdens deze plenaire zitting werd onder meer gesproken over de toetreding van Kosovo tot de Raad van Europa, de dood van Navalny, het tegengaan van het totalitaire regime van Poetin en de vervolging van demonstranten in Rusland en Belarus. Verder werd er een spoeddebat gehouden over het ontwerpverdrag inzake kunstmatige intelligentie, mensenrechten, democratie en de rechtsstaat en een actualiteitendebat over de humanitaire ramp in Gaza en het voorkomen van verdere escalaties in het Midden-Oosten na de recente Iraanse aanval op Israël. Ook de wederopbouw van Oekraïne stond op de agenda. En marge van de vergadering sprak de delegatie met Tanja Gonggrijp, de permanent vertegenwoordiger van Nederland bij de Raad van Europa.

Bij de opening van de plenaire vergadering op 15 april vroeg PACE president Theodoros Rousopoulos steun voor Oekraïne. Hij riep alle Europese landen op hun inspanningen te verdubbelen en te verdrievoudigen om Oekraïne in staat te stellen zich te verdedigen, de controle over zijn illegaal bezette gebieden terug te krijgen en de vrede herstellen. Hij roemde de politieke oppositieleiders en gevangenen, en alle gewone Russische burgers die de moed hebben om het repressieve regime van Poetin te trotseren. Op dinsdag 16 april nam de assemblee unaniem een resolutie aan waarin wordt opgeroepen de bevroren Russische tegoeden in te zetten voor de wederopbouw van Oekraïne en voor het compenseren van schade als gevolg de illegale Russische inval in Oekraïne

¹ Alle aangenomen teksten van deze sessie zijn hier te vinden: Documents search (coe.int)

² De delegatie bestaat uit de vaste leden Wilders, Maeijer, Veldhoen, Kluit, Van den Berg, Panman en Omtzigt, en de plaatsvervangende leden Agema, Van der Lee, Vogels, Van Campen, Tuinman, Moonen en Bovens.

(doc. nr. 15932 en 15941). Verder stemde de Assemblee op woensdag 17 april unaniem voor de resolutie De dood van Alexei Navalny en de noodzaak om het totalitaire regime van Vladimir Poetin en zijn oorlog tegen de democratie tegen te gaan (res. nr. 2540), die het bewind van Poetin in Rusland kwalificeert als een de facto dictatuur die een oorlog tegen de democratie voert. Ook wordt opgeroepen om onder meer sancties op te leggen aan de betrokkenen bij de vervolging, mishandeling en dood van Alexei Navalny, de sancties tegen Rusland aan te scherpen en om gevangenen uit te wisselen in ruil voor de vrijlating van politieke gevangenen in Rusland en Wit-Rusland. In het bijzonder Vladimir Kara-Murza, die van de Russische autoriteiten een gevangenisstraf van 25 jaar heeft gekregen. In het verlengde daarvan nam de assemblee op dezelfde dag de resolutie «Sancties tegen personen op de Kara-Murza-lijst» (doc. nr. 15939) aan om personen die verantwoordelijk en betrokken zijn bij de vervolging en mishandeling van Kara-Murza op te nemen in gerichte sanctielijsten. Tijdens het debat sprak zijn vrouw Evgenia over de omstandigheden van zijn detentie, de situatie in Rusland en de moed van de Russen die zich verzetten tegen het regime van Poetin.

2. Nederlandse interventies in plenaire debatten

Op donderdag 18 april werd in de plenaire vergadering het rapport over en ter verbetering van het concept Kaderverdrag Kunstmatige intelligentie, mensenrechten, democratie en rechtsstaat (doc. nr. 15971 en 15951) besproken en unaniem aangenomen. Het Kaderverdrag heeft tot doel te komen tot regelgeving inzake de ontwikkeling, het ontwerp en de toepassing van kunstmatige intelligentiesystemen op basis van de mensenrechtennormen van de Raad van Europa. Hiervoor werd in 2021 een *ad-hoc comité* voor kunstmatige intelligentie (CAI) door het Comité van Ministers opgericht. Dit is uitgemond in een concept Kaderverdrag. Zodra het verdrag is aangenomen door het Comité van Ministers, mogelijk medio mei aanstaande, zal dit het eerste internationale verdrag over kunstmatige intelligentie zijn. Tijdens de bespreking van dit concept in de commissie Justitie en Mensenrechten op 16 april waren er een aantal kritiekpunten op het concept Kaderverdrag en werden verbeteringen besproken. Onder meer is het mondelinge amendement van Gala Veldhoen, dat overheden burgers moet informeren of bij administratieve procedures met bindende besluiten kunstmatige intelligentie is gebruikt, overgenomen.

Op donderdag 18 april besprak de assemblee de opvolging op de Reykjavik verklaring waarin de regeringsleiders van de Raad van Europa onder meer hadden opgenomen dat het milieu dringend moet worden beschermd en dat de gevolgen van vervuiling, klimaatverandering en verlies van biodiversiteit moeten worden tegengegaan. De resolutie «Mainstreaming van het mensenrecht op een veilig, schoon, gezond en duurzaam milieu» (doc. nr. 15955), die benadrukt dat het recht op een gezond milieu uniek is omdat het individuele rechten overstijgt, huidige en toekomstige generaties omvat, en oproept tot een verantwoordelijke, toekomstgerichte strategie verwoordde deze opvolging. In haar inbreng verwelkomende Saskia Kluit de resolutie. «Echte welvaart is alleen mogelijk als mensen in een schoon en gezond milieu kunnen leven,» zei Kluit. Zij verwees voorts naar een in Nederland net aangenomen ruimtelijke ordeningswet, de omgevingswet, die dit recht op een schoon en gezond milieu in Nederland vastlegt. «Dat is cruciaal voor het vervullen van fundamentele mensenrechten en het gelijkwaardiger maken van de wereld. Veel mensen hebben niet de mogelijkheid te ontsnappen aan een slechte leefomgeving, met als gevolg dat ze ziek worden, hoge kosten hebben en minder kansen in het leven. De volledige gevolgen van de

klimaatcrisis zijn voor onze kinderen en kleinkinderen,» aldus Kluit. De resolutie werd met ruime meerderheid aangenomen.

Dezelfde dag was er een actualiteitendebat over de humanitaire ramp in Gaza en het voorkomen van verdere escalaties in het Midden-Oosten. Tijdens dit debat wees Saskia Kluit op de mensen die te lijden hebben onder de humanitaire situatie. Ze verzocht de Assemblee specifiek te werken aan het verbeteren van de situatie van de meest kwetsbare mensen in Gaza, op de Westelijke Jordaanoever en in Israël. «We zijn het misschien over sommige dingen oneens, maar we zijn allemaal zeer eensgezind in de zorgen over de meest kwetsbare mensen in dit conflict: de kinderen, of ze nu uit Israël, Gaza of de Westelijke Jordaanoever komen, en hun moeders,» zei Kluit. Zij riep de assemblee en de Raad van Europa op alles te doen om een einde te maken aan de huidige mensenrechtenschendingen en te gaan werken aan een snelle verbetering van de humanitaire situatie in Gaza, de Westelijke Jordaanoever en Israël. «Want wees stil als de kinderen slapen, wees niet stil als de kinderen sterven,» sloot zij af.

3. Overige

Met ruime meerderheid stemde de Parlementaire Assemblee in met de toetreding van Kosovo tot de Raad van Europa op 16 april (doc. nr 15958 en 15957). Het besluit tot lidmaatschap ligt nu bij de het Comité van Ministers waar een tweederde meerderheid nodig is voor goedkeuring. Verder waren er debatten over onder meer de vrijheid van meningsuiting en vergadering van LGBTI's in Europa en over de bescherming van kinderen tegen online geweld. Een motie van Saskia Kluit om de humanitaire situatie in Gaza, de Westelijke Jordaanoever en Israël te agenderen kreeg voldoende steun om behandeld te worden.

De voorzitter van de delegatie,
Kluit

De griffier van de delegatie,
Christiaanse